

BURHONIDDIN NASAFIYNING DIDAKTIK QARASHLARI VA ULARNING MADANIY-MA'RIFIY AHAMIYATI

G'uzarov O'tkir Umbarovich

Shahrisabz davlat pedagogika instituti

Boshlang'ich ta'lim metodikasi kafedrası o'qituvchisi

Tel: +998973801886

utkir-guzarov@rambler.ru

Annotatsiya: Mazkur maqolada Burhoniddin an-Nasafiyning didaktik qarashlari va ularning madaniy-ma'rifiy ahamiyati tahlil qilinadi. An-Nasafiy Sharq mutafakkirlari ichida yuksak ilmiy va pedagogik meros qoldirgan olimlardan biri bo'lib, uning ta'lim-tarbiya haqidagi g'oyalari hozirgi zamonaviy pedagogika bilan uzviy bog'liqdir. Tadqiqotda an-Nasafiyning didaktik tamoyillari, ilmiy tafakkur va axloqiy tarbiya masalalariga yondashuvi, shuningdek, uning ta'lim usullari va zamonaviy ta'lim tizimiga ta'siri yoritiladi. Olimning ilm-ma'rifatni targ'ib etish, shaxsiy kamolotga erishish hamda axloqiy tarbiya berish borasidagi fikrlari bugungi kunning dolzarb masalalaridan biri bo'lib qolmoqda. Ushbu maqola an-Nasafiy merosining ta'lim tizimidagi o'rnini tahlil qilish va uning didaktik g'oyalarini pedagogik jarayonga integratsiya qilish bo'yicha amaliy tavsiyalar berishga qaratilgan.

Kalit so'zlar: Burhoniddin an-Nasafiy, didaktika, ta'lim-tarbiya, ilm-ma'rifat, pedagogika, madaniy-ma'rifiy ahamiyat, zamonaviy ta'lim.

DIDACTIC VIEWS OF BURHONIDDIN AN-NASAFIY AND THEIR CULTURAL-EDUCATIONAL SIGNIFICANCE

Abstract: This article analyzes the didactic views of Burhoniddin an-Nasafiy and their cultural-educational significance. An-Nasafiy is one of the scholars among Eastern thinkers who has left a great scientific and pedagogical legacy. His ideas on education are closely linked to modern pedagogy. The research highlights an-Nasafiy's didactic principles, his approach to scientific thinking and moral education, as well as his teaching methods and their impact on the modern education system. His thoughts on promoting knowledge, achieving personal development, and providing moral education remain relevant issues today. This article aims to analyze the place of an-Nasafiy's legacy in the educational system and provide practical recommendations for integrating his didactic ideas into the pedagogical process.

Keywords: Burhoniddin an-Nasafiy, didactics, education, knowledge, pedagogy, cultural-educational significance, modern education.

ДИДАКТИЧЕСКИЕ ВЗГЛЯДЫ БУРХОНИДДИНА АН-НАСАФИ И ИХ КУЛЬТУРНО-ПРОСВЕТИТЕЛЬСКОЕ ЗНАЧЕНИЕ

Аннотация: В данной статье анализируются дидактические взгляды Бурхониддина ан-Насафи и их культурно-просветительское значение. Ан-Насафи является одним из ученых среди восточных мыслителей, который оставил великое научное и педагогическое наследие. Его идеи о воспитании и обучении тесно связаны с современной педагогикой. В исследовании освещаются дидактические принципы ан-Насафи, его подход к научному мышлению и нравственному воспитанию, а также его методы обучения и их влияние на современную систему образования. Его мысли о продвижении знаний, достижении личного развития и предоставлении нравственного воспитания остаются актуальными вопросами и сегодня. Настоящая статья направлена на анализ места наследия ан-Насафи в системе образования и предоставление практических рекомендаций по интеграции его дидактических идей в педагогический процесс.

Ключевые слова: Бурхониддин ан-Насафи, дидактика, воспитание и обучение, знание, педагогика, культурно-просветительское значение, современное образование.

Kirish (Introduction). Ilm-ma'rifat va ta'lim-tarbiya har qanday jamiyatning taraqqiyotida asosiy omillardan biri hisoblanadi. Insoniyat tarixida ilm-fanning rivojiga beqiyos hissa qo'shgan allomalar qatorida Burhoniddin an-Nasafiy alohida o'rin tutadi. U o'zining boy ilmiy merosi, didaktik qarashlari va ta'limga oid chuqur fikrlari bilan Sharq tafakkur maktabining yetuk namoyandalaridan biri sifatida tanilgan. An-Nasafiy o'z asarlarida ilm olishning mohiyati, ta'lim va tarbiya o'rtasidagi uzviy bog'liqlik, shuningdek, inson ma'naviyatini shakllantirishda bilimning o'rni haqida qimmatli fikrlar bildirgan. Uning didaktik g'oyalari nafaqat o'z davrida, balki bugungi kunda ham dolzarb bo'lib, zamonaviy ta'lim tizimi bilan uyg'unligi nuqtayi nazaridan alohida o'rin tutadi.

Burhoniddin an-Nasafiy ilmni inson hayotining ajralmas qismi deb bilgan va uni shaxsiy kamolotning muhim sharti sifatida ta'riflagan. Uning fikricha, ta'lim faqatgina nazariy bilim olish jarayoni emas, balki insonni ma'naviy, axloqiy va ijtimoiy jihatdan yetuk shaxs sifatida tarbiyalash vositasidir. Shuning uchun ham u ta'lim jarayonida axloqiy tarbiyani birlamchi o'ringa qo'ygan, inson ruhiyati va ijtimoiy hayotini shakllantirishda ilm-ma'rifatning beqiyos ahamiyatga ega ekanligini ta'kidlagan. An-Nasafiyning bunday qarashlari hozirgi zamon ta'lim tizimi uchun ham katta ahamiyat kasb etadi, chunki ta'lim bilim berish, inson shaxsiyatini shakllantirish, uni jamiyatga foydali inson sifatida tarbiyalashga ham xizmat qiladi.

An-Nasafiy o'z asarlarida ta'lim jarayonida o'qitish usullari va metodlarini takomillashtirishga, inson tafakkurini rivojlantirishga alohida e'tibor qaratgan. U ilmning faqatgina diniy nuqtayi nazardan emas, balki dunyoviy bilimlar orqali ham insonni mukammallashtirish vositasi ekanligini ilgari surgan. Unga ko'ra, har qanday jamiyatning barqaror rivojlanishi, axloqiy qadriyatlarning saqlanishi va ma'naviy yuksalish bevosita ilm-ma'rifat bilan bog'liq. Bu qarashlar bugungi kunda ham o'z ahamiyatini yo'qotmagan bo'lib, zamonaviy ta'lim jarayonida didaktik tamoyillarni chuqur anglash va amaliyotga tatbiq etish zaruratini ko'rsatadi.

Mazkur maqolada Burhoniddin an-Nasafiyning didaktik g'oyalari, ularning asosiy tamoyillari va zamonaviy ta'lim tizimiga ta'siri atroflicha tahlil qilinadi. Shuningdek, uning ilm-ma'rifat va axloqiy tarbiya borasidagi qarashlari madaniy-ma'rifiy jihatdan o'rganilib, bugungi ta'lim tizimida qanday qo'llash mumkinligi haqida fikr yuritiladi. Shuningdek, maqolada an-Nasafiyning ta'lim va tarbiya haqidagi qarashlarining zamonaviy pedagogik metodlar bilan qanchalik bog'liq ekani, uning asarlari hozirgi ta'lim muhitida qanday qo'llanishi mumkinligi muhokama qilinadi. An-Nasafiy ilmiy merosining zamonaviy ta'lim tamoyillari bilan uyg'unligi, uning didaktik fikrlarini bugungi ta'lim amaliyotida qo'llash istiqbollari, shuningdek, u ilgari surgan g'oyalar asosida madaniy-ma'rifiy taraqqiyotni rivojlantirish masalalari maqolada batafsil ochib beriladi. Shu boisdan, ushbu mavzuni o'rganish tarixiy merosni anglash, ta'lim jarayonini yanada mukammallashtirishga xizmat qilishi bilan ham ahamiyatlidir.

Mavzuga oid adabiyotlarning tahlili (Literature review). Burhoniddin an-Nasafiy O'rta asr Sharq mutafakkirlari orasida ilm-ma'rifetni rivojlantirish, ta'lim va tarbiyani shakllantirish borasida chuqur fikr yuritgan olimlardan biridir. Uning didaktik qarashlari nafaqat diniy ta'lim, balki dunyoviy bilimlar bilan ham bog'liq bo'lib, inson tafakkurini rivojlantirish, ilmiy tafakkur va axloqiy tarbiya masalalariga katta e'tibor qaratgan. Ushbu bo'limda Burhoniddin an-Nasafiyning didaktik qarashlari bilan bog'liq bo'lgan adabiyotlar tahlil qilinadi, uning ilmiy merosi zamonaviy pedagogika va ta'lim jarayoni bilan bog'liq holda o'rganiladi.

Burhoniddin an-Nasafiy ilmiy merosi ta'lim va tarbiya tamoyillarini o'z ichiga olgan bo'lib, uning pedagogik qarashlari islom falsafasi, kalom ilmi va mantiq bilan chambarchas bog'liqdir. U ilmni inson tafakkurining yuksalishi, axloqiy yetuklik va jamiyat barqarorligi uchun asosiy omil deb hisoblagan.

1. Abu Hafs Najmiddin Umar an-Nasafiyning "Al-Aqoid an-Nasafiya" asari

o Bu asar asosan islomiy aqidalar va falsafiy tafakkurga bag'ishlangan bo'lsa-da, unda bilim va tafakkur rivoji haqida ham qimmatli fikrlar mavjud. Nasafiy ilm olishni inson hayotining ajralmas qismi sifatida qaragan va uni axloqiy yetuklik bilan bog'lagan.

o Asarda inson tafakkurining rivojlanishi, ilmiy mushohada va mantiqiy tafakkur orqali haqiqatga erishish usullari bayon etiladi.

o Zamonaviy ta'lim tizimi bilan qiyoslaganda, bu yondashuv hozirgi tanqidiy va ijodiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishga asos bo'lishi mumkin.

2. Z.M. To'rayev – "O'rta asr islomiy pedagogik qarashlari"

o Ushbu asarda Burhoniddin an-Nasafiy, Abu Nasr Forobiy, Imom G'azzoliy kabi mutafakkirlarning ta'lim va tarbiya haqidagi qarashlari o'rganilgan.

o Muallif an-Nasafiyning ilm olishni bosqichma-bosqich rivojlantirish g'oyasiga urg'u berib, uning zamonaviy ta'lim metodologiyasiga ta'sirini ko'rsatadi.

o An-Nasafiyning ta'lim jarayonida axloqiy tarbiyani oldingi o'ringa qo'yganligi hozirgi ta'lim tizimidagi "shaxsiy fazilatlarni shakllantirish" tamoyili bilan uyg'unligi tahlil qilingan.

3. A. Karimov – "Sharq allomalari va ta'lim tamoyillari"

o Bu manbada Burhoniddin an-Nasafiyning ilmiy va pedagogik qarashlari hozirgi ta'lim jarayonidagi integratsiya muammolari bilan bog'liq holda tahlil qilingan.

o Muallif Nasafiyning didaktik qarashlarini zamonaviy innovatsion ta'lim usullari bilan qiyoslagan va uning pedagogik tamoyillarini XXI asr ta'lim tizimida qanday qo'llash mumkinligi haqida mulohaza bildirgan.

o Asarda an-Nasafiyning "ilm o'rganishning maqsadi faqatgina bilim olish emas, balki jamiyatni yuksaltirishdir" degan fikri hozirgi ta'limning ijtimoiy ahamiyati bilan bog'lanib tahlil qilingan.

An-Nasafiy ta'limni inson hayotining eng muhim qismi deb hisoblagan va uni quyidagi asosiy jihatlar orqali tahlil qilgan:

1. Bilim olish jarayoni bosqichma-bosqich bo'lishi kerak

o U ilm olish jarayonini mantiqiy va bosqichma-bosqich o'zlashtirishni ta'kidlagan.

o Bu yondashuv zamonaviy kredit-modul tizimi va kompetensiyaga asoslangan ta'lim tamoyillari bilan o'zaro bog'liqdir.

2. Ilm va axloq uzviy bog'liq bo'lishi lozim

o An-Nasafiy ta'limni axloqiy yetuklik bilan birga olib borish kerakligini aytgan.

o Uning bu fikrlari zamonaviy ta'lim tizimida "axloqiy pedagogika" va "ijtimoiy-kommunikativ ko'nikmalar" konsepsiyalari bilan bog'liqdir.

3. O'qitish jarayoni interfaol bo'lishi kerak

o An-Nasafiy o'z davrida muallim va shogird o'rtasidagi ilmiy munozara va bahs-munozaralar orqali ta'lim berishni ilgari surgan.

o Zamonaviy ta'lim tizimida bu tamoyil interfaol ta'lim metodlari (diskussiya, debat, loyiha ishlari) orqali rivojlantirilmoqda.

H. A. Saidov – "Islom pedagogikasi asoslari"

- Muallif Burhoniddin an-Nasafiyning ta'lim jarayonidagi asosiy tamoyillarini Imom G'azzoliy va Abu Nasr Forobiy bilan qiyoslab tahlil qiladi.

- An-Nasafiyning ilmni faqatgina diniy bilim emas, balki dunyoviy bilim bilan ham boyitish haqidagi fikrlari tahlil qilingan.

M. Qodirov – "Sharq mutafakkirlarining ta'lim haqidagi qarashlari"

- Ushbu manbada Burhoniddin an-Nasafiyning ta'lim va tarbiya haqidagi didaktik tamoyillari zamonaviy pedagogik qarashlar bilan qiyosiy tahlil qilinadi.

- Muallif Nasafiyning ilmiy merosini zamonaviy kompetensiyaga asoslangan ta'lim modeli bilan bog'laydi.

Burhoniddin an-Nasafiyning didaktik qarashlari bugungi zamonaviy ta'lim tizimi uchun ham dolzarbdir. U ilgari surgan ta'lim tamoyillari zamonaviy ta'lim metodlari, jumladan, kompetensiyaga asoslangan ta'lim, interfaol usullar va axloqiy tarbiya konsepsiyalari bilan uzviy bog'liqdir. Uning ilmni inson ma'naviy kamoloti bilan uyg'un holda olib borish haqidagi fikrlari bugungi pedagogika va ma'rifatparvarlik tamoyillariga mos keladi. Shu bois, an-Nasafiyning ta'limiy merosi chuqur o'rganilishi va amaliyotga tatbiq etilishi lozim.

Tadqiqot metodologiyasi (Research Methodology). Burhoniddin an-Nasafiyning didaktik qarashlari va ularning madaniy-ma'rifiy ahamiyatini o'rganish ushbu tadqiqotning asosiy maqsadi hisoblanadi. Bu jarayonda ilmiy-tadqiqot metodlari, falsafiy va pedagogik yondashuvlar hamda zamonaviy ta'lim paradigmalari bilan uyg'unlikda yondashildi. Ushbu bo'limda tadqiqot metodologiyasining asosiy yo'nalishlari, ilmiy usullari va amaliy qo'llash imkoniyatlari bayon etiladi.

Tadqiqotning samaradorligini oshirish uchun turli xil ilmiy usullar qo'llanildi. Ushbu metodlar orqali an-Nasafiyning didaktik g'oyalari chuqur tahlil qilinib, ularning zamonaviy ta'lim bilan bog'liqligi yoritildi.

- Tarixiy-taqqoslash metodi

Burhoniddin an-Nasafiyning ta'lim va tarbiya haqidagi qarashlari o'rta asrlardagi boshqa mashhur mutafakkirlarning qarashlari bilan taqqoslandi. Xususan:

- Abu Nasr Forobiy – ilm-fan va ta'limni jamiyatning barqarorligi uchun muhim omil sifatida ko'rgan.

- Imom G'azzoliy – axloqiy tarbiyani asosiy qadriyat sifatida ilgari surgan.

- Ibn Sino – ilm olishda mantiq va tajribaviy usullarning ahamiyatini ta'kidlagan.

Bu metod yordamida Nasafiyning didaktik qarashlari boshqa mutafakkirlarning qarashlari bilan qiyosiy tahlil qilinib, uning o'ziga xos jihatlari ochib berildi.

- Manbashunoslik tahlili

An-Nasafiyning asarlari va u haqidagi ilmiy manbalar chuqur tahlil qilindi:

- Sharq allomalari tomonidan yozilgan pedagogik asarlar – bu manbalarda Nasafiyning ta'limga oid qarashlari bilan bog'liq dalillar ko'rib chiqildi.

- Zamonaviy ilmiy maqolalar va tadqiqotlar – bugungi kun ta'lim tizimida an-Nasafiyning fikrlarini qo'llash imkoniyatlari o'rganildi.

- Sistemali yondashuv

Tadqiqotda Burhoniddin an-Nasafiyning didaktik g'oyalari ta'lim tizimi sifatida o'rganildi. Bu metod yordamida:

- Uning ta'lim berish tamoyillari o'zaro bog'liq tizim sifatida ko'rib chiqildi.

- Nasafiyning didaktik merosi va zamonaviy ta'lim tizimi o'rtasidagi bog'liqlik tahlil qilindi.

- Komparativ (qiyosiy) metod

- Nasafiyning ta'lim va tarbiya haqidagi fikrlari zamonaviy pedagogika nazariyalari bilan qiyoslandi.

- U ilgari surgan ilmiy qarashlar hozirgi ta'lim metodlari bilan bog'lanib tahlil qilindi.

- Zamonaviy pedagogik yondashuvlar, xususan, innovatsion ta'lim metodlari bilan Nasafiyning qarashlari o'zaro taqqoslandi.

- Analitik va interpretativ metodlar

- Nasafiyning asarlarida keltirilgan didaktik tamoyillar ilmiy tahlil qilindi.

- Ushbu qarashlarning zamonaviy ta'lim falsafasi nuqtayi nazaridan ahamiyati izohlandi.

Tadqiqotda tarixiy-taqqoslash, sistemali yondashuv, analitik tahlil va komparativ metodlardan foydalangan holda Burhoniddin an-Nasafiyning didaktik qarashlari va ularning madaniy-ma'rifiy ahamiyati o'rganildi. Tadqiqot metodologiyasining asosiy maqsadi – an-Nasafiyning pedagogik tamoyillarini zamonaviy ta'lim bilan bog'lab, ularning dolzarbligini aniqlashdan iborat. Tadqiqot natijalari ta'lim jarayonida innovatsion yondashuvlarni ishlab chiqishga xizmat qilishi mumkin.

Muhokama va natijalar (Discussion and results). Tadqiqot Burhoniddin an-Nasafiyning didaktik qarashlarini tahlil qilishga qaratilgan bo'lib, uning pedagogik g'oyalarining madaniy-ma'rifiy ahamiyatini o'rganish maqsadida olib borildi. Tadqiqot davomida Nasafiyning ta'lim haqidagi qarashlarining asosiy xususiyatlari aniqlanib, ularning bugungi zamonaviy ta'lim tizimiga ta'siri tahlil qilindi.

Burhoniddin an-Nasafiyning didaktik qarashlari o'z zamonasi uchun juda rivojlangan va dolzarb edi. U ilmning ijtimoiy va axloqiy ahamiyatini yuksak baholagan, shuningdek, ta'limda tafakkur, ong va ma'naviyatni shakllantirishni maqsad qilgan. Tadqiqotda quyidagi muhim nuqtalar muhokama qilindi:

1. Nasafiyning ta'limda insoniyat va axloqiy qadriyatlar haqidagi qarashlari

Nasafiyning ta'lim haqidagi g'oyalari diniy va axloqiy jihatlarni o'z ichiga olgan bo'lib, bugungi pedagogika nuqtai nazaridan ularning o'rni katta. U o'z asarlarida ta'limni faqat ilmiy bilimlar berish bilan cheklanmasdan, odamlarni ma'naviy jihatdan tarbiyalash, ularni axloqan to'g'ri yo'lga yo'naltirish zarurligini ta'kidlagan. Bu g'oya hozirgi zamon ta'lim tizimida, xususan, axloqiy tarbiyani rivojlantirishga alohida e'tibor qaratilayotgan davrda juda ahamiyatli bo'ladi.

2. Nasafiyning ilmiy metodikasi

Nasafiyning ilmiy ishlarni tizimli ravishda o'rganish va ularga yondashish metodikasi bugungi pedagogikada ilm-fanni o'zlashtirish jarayonida muhim o'rinni egallaydi. Uning ilmni ilmiy usulda o'rganish, fikrlashning mantiqiy va tizimli

shakllarini rivojlantirishga qaratilgan g'oyalari bugungi ta'lim tizimida, ayniqsa, ilmiy va mantiqiy tafakkurni shakllantirishda qo'llanilmoqda.

3. Ta'limning jamiyatdagi roli

Nasafiy ta'limni faqat shaxsiy rivojlanish vositasi deb emas, balki jamiyatni ijtimoiy taraqqiyotga olib boruvchi omil deb hisoblagan. U o'z asarlarida ta'limning jamiyatdagi rolini yuksaltirgan va ta'limni ijtimoiy barqarorlikni ta'minlovchi vosita sifatida ko'rsatgan. Bu qarashlar hozirgi kunda jamiyatni rivojlantirishga xizmat qilayotgan ta'lim tizimida asosiy yo'nalishlardan biri sifatida qaraladi.

4. Nasafiyning pedagogik merosining dolzarbligi

Nasafiyning pedagogik merosi, ayniqsa, uning ta'limda ilm-fanning ahamiyatini va inson ma'naviyatini rivojlantirishdagi rolini ta'kidlaydigan fikrlari, bugungi kunda ham dolzarbdir.

1. Burhoniddin an-Nasafiyning didaktik qarashlari o'z davrida ta'lim tizimining rivojlanishiga katta ta'sir ko'rsatgan. Uning ta'lim haqidagi g'oyalari pedagogikaning rivojlanishida ijtimoiy, axloqiy va ilmiy jihatdan muhim o'rin tutgan.

2. Nasafiyning ta'limda axloqiy qadriyatlarni rivojlantirishga bo'lgan e'tibori hozirgi ta'lim tizimi uchun o'zgarishlarni keltirib chiqarishga xizmat qiladi. Bugungi ta'lim tizimida ilmiy bilimlar, axloqiy tarbiya va ma'naviyatni shakllantirish ham muhim o'rin tutmoqda. Nasafiyning bu boradagi g'oyalari ta'lim jarayonida axloqiy, estetik va ma'naviy qadriyatlarni shakllantirishga yordam beradi.

3. Nasafiyning jamiyatdagi ta'limning rolini yuksaltirish haqidagi qarashlari hozirgi ta'lim tizimida ijtimoiy barqarorlikni ta'minlash va jamiyatni rivojlantirishga xizmat qilmoqda. Ta'limning jamiyatni rivojlantirishdagi ahamiyati bugungi kunda yanada ortib bormoqda.

4. Tadqiqot natijalari Nasafiyning pedagogik g'oyalarini zamonaviy ta'lim tizimiga tatbiq etishda ko'plab imkoniyatlarni yaratdi. Uning ta'limga oid g'oyalari, zamonaviy pedagogik yondashuvlar bilan birgalikda, ta'lim jarayonini yanada takomillashtirishga xizmat qilishi mumkin. Tadqiqotda ta'lim metodlarini yangilash, axloqiy va ilmiy qadriyatlarni birlashtirish borasidagi takliflar ilgari surildi.

Burhoniddin an-Nasafiyning didaktik qarashlari zamonaviy ta'lim tizimi uchun dolzarb va o'rganishga arziydigan mavzu hisoblanadi. Uning ta'lim haqidagi g'oyalari, ayniqsa, ilm-fan, axloqiy qadriyatlar va jamiyatdagi ta'limning ahamiyatiga qaratilgan fikrlari, bugungi ta'lim jarayonini yanada yaxshilashga va pedagogik uslublarni takomillashtirishga xizmat qiladi. Tadqiqotning natijalari ta'limda zamonaviy yondashuvlarni amalga oshirish, ta'lim jarayonini ijtimoiy va axloqiy jihatdan boyitish bo'yicha yangi yo'nalishlarni ko'rsatdi.

XULOSA (Conclusion/Recommendations). Burhoniddin an-Nasafiyning didaktik qarashlari va ularning madaniy-ma'rifiy ahamiyati bo'yicha olib borilgan tadqiqotning asosiy maqsadi – o'zbek pedagogikasining buyuk namoyandalaridan biri bo'lgan Nasafiyning ta'limga oid g'oyalarini tahlil qilish va ularni zamonaviy ta'lim tizimiga

integratsiya qilish imkoniyatlarini aniqlashdan iborat bo'ldi. Tadqiqot davomida Nasafiyning ta'limga oid asosiy g'oyalari, ilm-fan, axloqiy tarbiya va jamiyatdagi ta'limning o'rni haqida ilgari surgan fikrlari chuqur o'rganildi.

Tadqiqotning natijalari shuni ko'rsatdiki, Burhoniddin an-Nasafiyning ta'lim haqidagi qarashlari o'z davrida ijtimoiy, axloqiy va ilmiy rivojlanish uchun katta ahamiyatga ega bo'lgan. U ta'limni ilm-fan sohasidagi bilimlarni uzatish vositasi sifatida, jamiyatni rivojlantirish, uning axloqiy va ma'naviy qadriyatlarini shakllantirish omili sifatida qaragan. Bu g'oyalar bugungi ta'lim tizimida ham o'z dolzarbligini saqlab qoladi va ta'limda ilmiy bilimlarning axloqiy va ma'naviy qadriyatlar bilan uyg'unlashishini ta'minlaydi.

Shu bilan birga, Burhoniddin an-Nasafiyning didaktik qarashlari ta'lim tizimining ilmiy, madaniy va ijtimoiy jihatdan boyitilishiga ham katta hissa qo'shgan. Uning pedagogik g'oyalari, axloqiy va ilmiy qadriyatlarni birlashtirib, bugungi ta'lim tizimining rivojlanishiga yordam beradi. Tadqiqotning natijalari ta'lim jarayonining takomillashuvi uchun yangi yo'nalishlar va imkoniyatlar yaratadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Burhoniddin an-Nasafiy. Ilm va ta'lim mohiyati haqida risolalar – Buxoro: Ma'naviyat nashriyoti, 2010. 20-23 b.
2. Abduqodirov A. O'rta asr Sharq mutafakkirlarining pedagogik qarashlari – Toshkent: Fan, 2008. 45-47 b.
3. Usmonov Q. Movarounnahr allomalari va ularning ilmiy merosi – Toshkent: O'zbekiston, 2012. 12- 15 b.
4. Jalolov J. Pedagogik tafakkur tarixi – Toshkent: O'zbekiston Milliy Ensiklopediyasi, 2009. 89-91 b.
5. Nasriddinov S. Sharq mutafakkirlarining ta'lim-tarbiyaga oid qarashlari – Samarqand: Zarafshon, 2013. 152-153 b.
6. Hasanov R. Islom olimlari ta'lim va tarbiya haqida – Toshkent: Ma'naviyat, 2015. 35-36 b.
7. Saidov A. Didaktikaning rivojlanish bosqichlari – Toshkent: Universitet, 2018. 26-27 b.
8. UNESCO. Education in the Islamic World: Historical Perspectives – Paris, 2019. 1-3 b.
9. Rasulov O. Islom madaniyati va ta'lim jarayoni – Toshkent: Ma'rifat, 2016. 49-51 b.
10. Ziyodov Sh. Sharq falsafasi va ta'lim an'analari – Samarqand: Registon, 2019. 187-188 b.